
Bilgi İletişim Teknolojileri ve İnternet'le Kolaylaşan Akademik Usulsüzlük

Academic Dishonesty: Getting Easier With Internet and ICT

Prof. Dr. H. Ferhan ODABAŞI*, Arş. Gör. Gürkay BİRİNCİ**,
Arş. Gör. Kerem KILIÇER**, Arş. Gör. Mehmet Can ŞAHİN**,
Öğr. Gör. Yavuz AKBULUT*, Arş. Gör. Serkan ŞENDAG**

Öz: İnternet, bir yandan bilimin gelişmesine katkıda bulunurken diğer yandan da usulsüz davranışların ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır. Yapılan araştırmalar İnternet'in akademik usulsüzlüğü tetiklediğini, desteklediğini ve yaygınlaştırdığını göstermektedir. Bu çalışmanın amacı İnternet'le kolaylaşan akademik usulsüzlük (e-usulsüzlük) kavramını derinlemesine ele alarak ortaya çıkabilecek durumlara ilişkin farkındalık bilinci oluşturmak ve çözüm önerileri geliştirmektir. Bu bağlamda akademik usulsüzlük kapsamı içerisine giren alt boyutlar, akademik usulsüzlüğün yaygınlığı, BİT ile gelişen e-usulsüzlük kavramı ve bu konuda alınabilecek önlemler tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnternet, Akademik Usulsüzlük, Eğitim, Etik

Abstract: Internet serves as a ground for academic misdemeanors while it also contributes to the development of science. Research studies show that Internet facilitates triggers and spreads academic dishonesty. The purpose of the current study is to scrutinize the notion of academic dishonesty facilitated through Internet (e-dishonesty), to raise awareness regarding the threats of e-dishonesty and to propose solutions. In this respect, factors constituting academic dishonesty, the prevalence of academic dishonesty, academic dishonesty facilitated through ICT and precautions to be taken are discussed.

Keywords: Internet, Academic Dishonesty, Education, Ethics

* Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, ESKİŞEHİR
Tel: 0222 3350580 - 3519

** Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. ESKİŞEHİR
Tel: 0222 3350580 - 3580

1. GİRİŞ

Toplumları ileri götüren en önemli unsurlardan biri olan bilimin ilerlemesi bilginin sistematik bir şekilde birikmesi, bilginin doğru kaynaklardan elde edilmesi ve bilgi kaynaklarının doğru şekilde gösterilmesi yoluyla sağlanabilecektir. Bu nedenle bilimsel bilginin sağlıklı olması gerekmektedir. Bilimin kendisi toplumu şekillendirdiği gibi bilim adamları da sadece bilgi yönünden değil çalışma disiplini ve ahlaki yönünden de topluma örnek olmaktadır. Bilimin amaçladığı hedeflere ulaşmak için, sadece bilgi üretmek değil, aynı zamanda bu bilgilerin etik kurallara göre üretilip yayınlanmasını sağlamak da önemlidir. Bu da ancak etik kurallara uyan bir nesil yetiştirmekle mümkündür. Bu nedenle özellikle, toplumu en yakın zamanda şekillendirecek ve toplumun yapısını oluşturacak insanlar olan üniversite öğrencilerinin, etik değerlere bağlı olarak yetiştirilmesi son derece önemlidir. Geleceğin toplumunun şekillenmesinde büyük rolleri olan üniversite kurumlarının etik kuralları görmezden gelmesi veya dolaylı yoldan da olsa desteklemesi, öğrenci kalitesinin çok büyük bir hızla düşmesine neden olabilecektir. Dolayısıyla da bu durum toplumun kalitesine yansıtacaktır. Toplumun kalitesinin artırılması için bilimin ilerlemesi, bilimin ilerlemesi için bilim etiğine uygun yetiştirilmiş nesiller gereklidir. Bu bağlamda Whitley ve Spiegel (2002, s. 4-6) üniversitelerde bilimsel etik dışı davranışlarla ilgilenme nedenleri olarak adaleti, kişilik gelişimini, bilgi transferini, öğrencilerin morallerini, öğretim üyelerinin morallerini, öğrencilerin gelecek davranışlarını, kurumun ününü ve halkın üniversiteye olan güvenini sıralamaktadır:

Usulsüzlük yapan öğrencilerin aldıkları notlar, hak ettiklerinden daha fazla olabilmektedir. Bu durum adalete zarar veren bir uygulamadır. Öğrenciler yapılan usulsüzlüğe göz yumulduğunu fark ettiklerinde, yapılan bu usulsüzlüklerin kabul edilebilir veya hiç değilse hoş görülebilir olduğu yönünde kararlar alabilmektedir. Bu durum öğrencilerin kişilik gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca akademik usulsüzlüğü görmezden gelmek, toplumun genel gelişimi ve ilerlemesi bakımından gerekli olan bilgi transferini, entelektüel ve ahlaki kapasiteyi düşürmektedir. Dürüst öğrencilerin kazanmak için çaba gösterilmesi gerektiği yönündeki inançlarını yitirmelerine yol açabilmektedir. Bu olumsuz duygular, dürüst öğrencilerin öğrenmeye olan motivasyonlarını düşürmekte ve başarı elde etmek için gösterilmesi gereken çabayı terk etmelerine yol açabilmektedir. Zamanla, bu duygular, öğrencilere, yöneticilere ve de eğitim sürecine karşı olumsuz tutumlara dönüşebilmektedir. Mezun olmadan önce öğrencilerin usulsüzlük girişimlerinde başarılı olması, bireyin mesleki kariyerindeki aldatma girişimlerini de kolaylaştırabileceği için öğrencilerin gelecek davranışlarını olumsuz yönden etkilemektedir. Ayrıca bu durum eğitim kurumlarının ününü ve halkın üniversitelere olan güvenini de sarsmaktadır (McCabe ve Trevino, 1993; McCabe, Trevino, ve Butterfield, 1999, s. 211-234; Whitley ve Spiegel, 2002, s. 4-6).

Günlük hayatı oldukça kolaylaştıran İnternet, web sitelerinden indirilebilen ödevler ve sınırsız usulsüzlük yapma olanaklarıyla, eğitim ve öğretimde ilgilenilmesi gereken bir sorun haline gelmiştir. Yurt dışında yapılan araştırmalar genel olarak, İnternet kullanımının, akademik usulsüzlüğü tetiklediğini, kolaylaştırdığını ve yaygınlaştırdığını göstermektedir (Lathrop ve Foss, 2000, s. 18-20). İnternet öncesinde de geleneksel anlamda akademik etik davranışları yerleştirmek pek kolay olamamaktayken, İnternet'in ortaya çıkmasıyla etik dışı davranışlar üniversitelerde eskiye oranla oldukça artmıştır. Böylelikle İnternet'le kolaylaşan akademik usulsüzlük günümüzün teknolojik ve modern dünyasında kesinlikle ilgilenilmesi gereken bir alan haline gelmiştir.

2. AKADEMİK USULSÜZLÜK NEDİR?

Kibler (1993, s.253)’in yaptığı tanıma göre akademik usulsüzlük, kendilerine ait olan işlerde veya akademik bir aktivitede yetkisiz yardım alan ya da veren öğrencilerin yaptığı aldatma ya da fikir hırsızlığıdır. Stearns (1998, s.6) ise akademik usulsüzlüğü, kasten başkasının bilimsel yazılarını atf yapmadan alma, kendisininmiş gibi aktarma ve kopyaladığı materyalin kullanımından dolayı fayda sağlama olarak tanımlamaktadır. Kişinin usulsüz davranışındaki niyeti dikkate alınarak yapılan bir diğer tanım da ise; akademik usulsüzlüğün bilerek yapılan etik dışı davranış olduğu ileri sürülmektedir (Von Dran, Callahan ve Taylor, 2001, s.40). Anadolu Üniversitesi Bilimsel Etik Kurulunca (BEK) akademik usulsüzlük, bir bilimsel araştırmanın değerini, daha açık bir ifadeyle yinelenebilirliğini ve güvenilirliğini zedeleyen bilimsel ihmal veya bilimsel saptırma olarak adlandırılan tüm girişimler olarak tanımlanmaktadır (BEK, 2003, s.6). Yukarıda yapılan tanımlar doğrultusunda bu çalışmada akademik usulsüzlük “Bilimsel ve akademik çalışmalarda yapılan her türlü aldatma, fikirleri ve bilgileri kaynak göstermeksizin kullanma ve buna benzer etik dışı davranışların tamamı” olarak tanımlanmaktadır.

Yapılan akademik usulsüzlük tanımları içerisinde bir çok farklı alt boyutlar bulunmaktadır. TÜBİTAK, Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu (2006, s.2) ve BEK (2003, s.7-9) akademik usulsüzlük kapsamında incelenen alt boyutları kısaca şu şekilde belirtmektedir:

- a. Uydurma (Fabrication): Araştırmada bulunmayan verileri üretmek, bunları rapor etmek veya yayımlamak.
- b. Çarpıtma (Falsification): Değişik sonuç verebilecek şekilde araştırma materyalleri, cihazlar, işlemler ve araştırma kayıtlarında değişiklik yapmak veya sonuçları değiştirmek.
- c. Gizleme (Finagling): Yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulguların bazılarının, özellikle de araştırmacının beklentileri doğrultusunda çıkmayan bulguları rapor etmemek.
- d. Aşırma (Plagiarism): Başkalarının fikirlerini, metotlarını, verilerini, yazılarını ve şekillerini sahiplerine atf yapmadan kullanmak.
- e. Duplikasyon (Duplication): Aynı araştırma sonuçlarını birden fazla dergiye yayım için göndermek veya yayımlamak.
- f. Dilimleme (Least Publishable Units): Bir araştırmanın sonuçlarını, araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde ve uygun olmayan biçimde parçalara ayırarak çok sayıda yayım yapmak.
- g. Desteklenerek yürütülen araştırmaların sonuçlarını içeren sunum ve yayınlarda destek veren kurum veya kuruluş desteğini belirtmemek.
- h. Araştırma ve makalede ortak araştırmacı ve yazarların yazılı görüş birliği olmadan, araştırmada ve makalede aktif katkısı bulunanların isimlerini çıkartmak veya yazarlıkla bağdaşmayacak katkı nedeniyle yeni yazar(lar) eklemek veya yazar sıralamasını değiştirmek.
- ı. Araştırma ve bilimsel etik ilkeleriyle bağdaşmayan diğer davranışlarda bulunmak.

3. AKADEMİK USULSÜZLÜĞÜN YAYGINLIĞI

Yapılan alanyazın incelemesinde akademik usulsüzlüğün pek çok üniversitede yaygın olarak görülen ve çoğu öğrencinin akademik kariyerlerinin herhangi bir aşamasında yer alan bir durum olduğu görülmektedir (Lambert, Hogan ve Barton, 2003). Ayrıca akademik usulsüzlük, sadece okullarda değil aynı zamanda gazete yazılarında, filmlerde, şarkı sözlerinde ve değişik yazılarda da görülen ve oldukça önemli kabul edilen bir problem olarak görülmektedir (Carey ve Zeck, 2003, s.7). Özellikle eğitim sisteminde gittikçe artan sorunlardan biri olan akademik usulsüzlük, birbiriyle ilişkili olarak eğitimcilerle, idarecilerle ve öğrencilerle büyük oranda alakalı olan bir konudur (Bricault, 1998). Amerikan ve İngiliz araştırmalarına göre yüksek öğretim öğrencilerinin yaklaşık olarak %60'ı belli şekillerde akademik usulsüzlük yaptıklarını itiraf etmektedirler (Szabo ve Underwood, 2004, s.180). Bir diğer araştırmada ise devlet üniversitesindeki 422 yüksek okul öğrencisinin %91.7'si araştırılan yıllarda en azından bir tür akademik usulsüzlükte yer aldığını belirtmiştir (Roberts, Anderson, ve Yanish, 1997, s.8).

McCabe ve Trevino'nun (1996, s.29), dokuz farklı devlet üniversitesinde toplam 1800 öğrenciden oluşan örneklem üzerinde yaptıkları araştırma sonuçlarında, ankete katılan öğrencilerin %70'inin etik dışı davranışlardan en azından birini yaptıklarını belirtmektedir. Ayrıca, yaklaşık %50'sinin de bireysel olarak yapılması beklenen ödevleri başkalarıyla birlikte çalışarak yaptıklarını kabul ettikleri bildirmektedir. Yapılan bir başka araştırmaya göre ise yüksek okul öğrencilerinin kendi çalışmalarını bir başkasının kopyalamasına izin verme oranı 1969 da %58.3 iken 1989'da bu oran %97.5'e yükselmiştir. Ayrıca, şaşırtıcı şekilde neredeyse yüksek okul öğrencilerinin %90'ı, başkasının çalışmasını veya İnternet'ten kopyaladığı yazıyı kendisininmiş gibi vermeyi ve ödev sitelerinden ödev satın almayı yanlış bulduğunu belirtmiştir (Ercegovic and Richardson, 2004, s.306). Zack (1998), Virginia Tech Üniversitesindeki akademik usulsüzlük şikayetleri sayısının 1995-1996 döneminde 80 iken 1997-1998 döneminde 280'e yükseldiğini belirtmektedir. Şikayetlerin içeriğini ise İnternet'ten bilgiyi alarak raporlama, cevapları veya diğer bilgileri e-posta veya disket aracılığıyla paylaşma ve arkadaşının bilgisayar ekranından veya e-posta sisteminden bilgiyi çalma oluşturmaktadır.

4. BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ (BİT) ve AKADEMİK USULSÜZLÜK

Akademik usulsüzlük, eğitim sisteminin her aşamasında görülen ve eski bir kavram olmasına rağmen; gelişen teknoloji, bilgisayar kullanımı ve İnternet, öğrencilerin eskiye nazaran bugün, daha kolay ve daha çok akademik usulsüzlük yapmasına olanak sağlamaktadır (Lathrop ve Foss, 2000, s.19; Hansen, 2003, s.775). Böylelikle teknolojinin gelişmesiyle, öğrenciler için birçok akademik usulsüzlük türü ulaşılabilir hale gelmektedir (Crawford ve Juday, 1999). Vartiainen ve Siponen (2002)'nin yaptıkları araştırma, öğrencilerin karşılaştıkları etik sorunların en önemlilerinin başında İnternet'ten aşırı macılık ve izinsiz kopyalama olduğunu ortaya koymuştur.

Gelişen bilgisayar ve iletişim teknolojileriyle (BİT) ortaya çıkan ve akademik usulsüzlük yapılmasını kolaylaştıran teknoloji ürün ve hizmetleri şu şekilde sıralanabilir:

1. Sınıf ortamında bilgisayar dışında akademik usulsüzlüğü kolaylaştıran ileri teknoloji ürünleri

- a) Hesap makineleri
- b) Mobil telefonlar
- c) Çağrı cihazları
- d) Kulaklık kullanan teknolojiler (kaset çalar, mp3 çalar ve CD R/W oynatıcılar)
- e) PDA (Personel Digital Assistant)
- f) Mobil teknolojiler

2. İnternet’in kolaylaştırdığı akademik usulsüzlük hizmetleri

- a) Hazır ödev siteleri
- b) Ödev yaptırma siteleri
- c) Forum siteleri
- d) Bloglar

BİT’ler içerisinde İnternet, araştırmacılar için bilgiye ulaşmada birçok avantaj sağlamasına karşın, etik dışı davranışlar olarak nitelendirilen akademik usulsüzlük davranışlarını da daha kolay bir hale getirmektedir (Priyanka, 2003). Ayrıca İnternet kopya çekmek için yeni fırsatlar sağlamaktadır (Ross, 2005, s.29). Örneğin, hazırlanan bir akademik çalışmanın tamamını veya bir bölümünü İnternet’ten almak veya birçok kaynaktan atf yapmadan kesip yapıştırmak eskiye oranla daha kolay olabilmektedir (Carey ve Zeck, 2003, s.7).

5. AKADEMİK USULSÜZLÜK VE İNTERNET

Gelişen teknoloji yardımıyla öğrenciler, İnternet’te sörf yaparak, düşünülebilecek her konuyla alakalı milyonlarca dokümana oturdukları yerden ulaşabilmektedirler. İnternet’ten önce, öğrenci bir düzine fikri az miktardaki kaynaktan yararlanarak alırken, İnternet’in gelişmesiyle birlikte, saatte yüzlerce sayfa indirebilmekte ve kaydedebilmektedir (McKenzie, 1998). Ayrıca İnternet’ten yazıları kopyalayabilmekte, kelime işlem programına yapışturabilmekte, yazının üstüne kendi ismini yazıp çıktı alarak bu ödevi teslim edebilmekte veya e-mail ile dijital olarak öğretim elemanına gönderebilmektedir (McMurty, 2001; Austin ve Brown, 1999, s. 21; Houghton, 2006; Szabo ve Underwood, 2004, s. 181-182; Underwood ve Szabo, 2003, s. 467-477).

Birinci ve Odabaşı (2006, s. 293), öğrencilerin İnternet’i kullanarak usulsüzlük yapabilecekleri yollardan bazılarının şunlar olduğunu belirtmektedirler:

- Google gibi arama motorlarına bir anahtar kelime girilerek, gelen sonuçlar arasından uygun olan bir siteyi açıp istenilen metinlerin kopyalanması ve herhangi bir kelime işlem yazılımına yapıştırılması.
- Farklı bir okulda öğrencilik yapan birinin, kendi yaptığı ödevi e-posta yolu ile arkadaşına göndermesi ya da forum sitelerinde kendi ödevlerini diğer kişilerle paylaşması.
- Hazır ödevlerin Web üzerinde ücretli veya ücretsiz olarak dağıtan ödev sitelerinden temin edilerek kullanılması.

Uzmanlar, genel olarak, İnternet ve diğer modern teknolojilerin akademik usulsüzlüğü daha da kolaylaştırdığını düşünmektedirler (Renard, 2000, s. 38). Ancak, yeni teknolojilerin, daha fazla öğrenciyi fikir çalmaya itip itmediği konusunda bir uzlaşma olmadığı görülmektedir. 158 öğrencinin çalıntılarla dolu dönem ödevleri verdiklerini söyleyen Bloomfield, asıl suçlunun teknoloji olduğunu ifade etmektedir. Fakat Purdy, İnternet'in, başkalarının fikirlerini çalan çok sayıda yeni öğrencinin ortaya çıkmasına sebep olmadığını söylemektedir (Hansen, 2003, s. 777-778).

Araştırmacılar, akademik usulsüzlük davranışlarını uzun zamandan beri ölçmeye çalışmaktadırlar (Koch, 2000). Çalışmaların çoğu, öğrencilerin kendi davranışlarını aktardıkları anketlere dayanmaktadır. Genel olarak bu çalışmalar, İnternet'in gelişmesinin akademik usulsüzlük davranışlarında artışa neden olduğu düşüncesini ifade etmektedir. Crawford ve Juday (1999), yaptıkları araştırmada öğrencilerin %61'inin İnternet'in akademik usulsüzlük yapmayı kolaylaştırdığını ve katılımcıların çoğunun ise İnternet kullanılarak akademik usulsüzlük yapmanın güvenli olduğuna inandıklarını belirtmektedir.

McCabe ve Trevino (1996, s.29) tarafından, 1800 Amerikalı üniversite öğrencisi üzerinde yapılan bir araştırmada, ankete katılanların %38'i bir veya birkaç kez "kopyala-yapıştır" şeklinde akademik usulsüzlük yaptıklarını itiraf etmişlerdir. Fakat, şunu da belirtmek gerekir ki, %40'lık gibi biraz daha büyük bir grup, normal kitapları, dergileri ve diğer kaynakları kullanarak akademik usulsüzlük yaptıklarını söylemişlerdir.

Scanlon ve Neumann (2002), İnternet üzerinden akademik usulsüzlük yaptıklarını kabul eden öğrencilerin sayısının, İnternet öncesi dönemdeki ile hemen hemen aynı oranda olduğunu ortaya koymuştur. Scanlon ve Neumann'a göre, öğrencilerin yaklaşık % 25'i, İnternet üzerinden akademik usulsüzlük yaptıklarını belirtmişlerdir: Kaynaktan alıntı yapma şeklinde yapmaksızın, İnternet'teki bir kaynaktan bir metni %16,5'i "bazen", %8'i ise "sık sık" kopyala-yapıştır yapmıştır. Çalışmada, öğrencilerin %6'sının, ödev satan web sitelerinden "bazen", %2.3'ünün ise "sık sık" ödev satın aldıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Ankete katılan öğrenciler, diğer öğrencilerin eskiye nazaran daha sık bir şekilde akademik usulsüzlük yaptıklarını düşünmektedirler. Örneğin, öğrencilerin sadece %8'i İnternet kaynaklarından referans vermeksizin alıntı yaparken, diğer öğrencilerin %50.4'ü, bunu "sık sık" yaptıklarına inandıklarını ifade etmişlerdir.

Eleştiriler, anketlerde ortaya çıkanlardan bugün çok daha fazla İnternet yoluyla akademik usulsüzlüğün olduğu yönündedir. Çünkü pek çok öğrenci bir web sitesinden kopyalama yapmanın yanlış olduğunu ya anlamamaktadır ya da reddetmektedir (Warnken, 2004, s. 237-238; Hansen, 2003, s. 775). Warnken (2004, s. 237-238), öğrencilerle akademik usulsüzlük hakkında yaptığı görüşmelerde öğrencilerin kendilerini dürüst ve etik kurallara uygun hareket eden bireyler olarak gördüklerini, asla bir şey çalarak usulsüzlük yapmayacaklarını ısrarla savunduklarını belirtmekte; öğrencilerin İnternet'teki bir bilginin alınıp kullanılmasını çalmak olarak algılamadıklarını da eklemektedir.

Gerek öğrencilerin arkadaş grupları, gerek öğretmenlerin konuya ilişkin tutumları, gerekse eğitim kurumlarının politikalar ve etkinlikler geliştirmemeleri, öğrencilerin yaptıkları usulsüzlüğün farkında olmamalarına ve bu davranışın doğru olduğunu düşünmelerine neden olmaktadır. İnternet, çok kullanışlı eğitsel fırsatlar ve kaynaklar sunduğu gibi, birçok etik olmayan teknik ve fikirleri de beraberinde getirmektedir. Artık İnternet’ten ödev indirme, akademik doğruluğun geleceği için büyüyen bir kaygı oluşturmaktadır (Pearson, 2001). Bunun sonucunda eskiden beri var olan ve bilimsel ilerlemenin önünde bir engel olarak duran akademik usulsüzlük, teknolojinin özellikle de İnternet’in gelişmesiyle artık İnternet’le kolaylaşan akademik usulsüzlük yani e-usulsüzlük şekline dönüşmüştür.

6. ÖĞRENCİLERİ AKADEMİK USULSÜZLÜĞE İTEN ETMENLER

Araştırmalar birçok bireysel ve çevresel faktörün öğrencilerin usulsüz davranışlar sergilemesi üzerinde rolü olduğunu ortaya koymuştur (Gerdeman, 2000). Literatürde en çok bahsedilen dört faktör şunlardır:

6.1. Bireysel Özellikler

Bireysel özellikler ile ilgili akademik usulsüzlük nedenleri akademik başarı, yaş, sosyal aktiviteler, branş ve cinsiyet olarak beş başlık altında toplanabilir (Gerdeman, 2000). Antion ve Michael (1983, s. 467) genel not ortalamaları düşük olan öğrencilerin kopyaya ve akademik usulsüzlüklere daha meyilli olduklarını bulmuştur. Crown ve Spiller’in (1998, s.689) çalışmasında benzer bir sonuçla karşılaşmış, genel not ortalaması ile kopya çekme davranışı arasında negatif ilişki bulunmuştur. Crown ve Spiller (1998, s. 689) ve Whitley (1998, s. 239-240) gibi çalışmalar akademik usulsüzlükte yaşın önemli bir etken olduğunu, genç öğrencilerin ileri sınıflardaki öğrencilere göre daha fazla akademik usulsüzlük eğiliminde olduklarını ortaya koymuştur. Crown ve Spiller (1998, s.691-692), McCabe ve Trevino (1997, s. 379) gibi çalışmalar, dernek üyesi olmak, aşırı şekilde okul dışı sosyal etkinliklere katılmak ve fazla eğlenmek gibi bireyin sosyal özelliklerinin akademik usulsüzlükte etkili olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanında, bazı çalışmalar işletme öğrencilerinin diğer bölüm öğrencilerine göre daha fazla akademik usulsüzlüğe yatkın ya da usulsüzlüğe karşı toleranslı olduklarını göstermektedir (Crown ve Spiller, 1998, s. 690). Son olarak cinsiyetin akademik usulsüzlükte etkili olduğu ve erkeklerin usulsüzlüğe daha yatkın oldukları görüşünü destekleyen çalışmalar olduğu gibi (McCabe ve Trevino, 1997, s. 389-390), cinsiyet ile akademik usulsüzlük arasında direkt bir ilişki olmadığını vurgulayan çalışmalar da mevcuttur (Crown ve Spiller, 1998, s. 685; Whitley, 1998, s. 240) Ancak genellikle İnternet’i aktif olarak kullanan bayan öğrencilerin, İnternet’i aktif olarak kullanmayan bayan öğrencilerden daha çok akademik usulsüzlük yapma eğiliminde oldukları savunulmaktadır (Underwood ve Szabo, 2003, s. 473).

6.2. Akran Grubu Etkileri:

Akran grubunun davranış ve tutumlarının öğrencilerin akademik usulsüzlük ile ilgili davranışlarında etkin olduğunu belirten çalışmalar mevcuttur (Underwood ve Szabo, 2003, s. 474; Gerdeman, 2000; McCabe ve Trevino, 1997, s. 379). Ayrıca Crown ve Spiller (1998, s. 691), akademik usulsüzlük yapan öğrencileri gözlemleyen öğrencilerin de bundan etkilendiklerini belirtmişlerdir. Buna göre akademik usulsüzlük davranışlarının arkadaşları arasında yaygın olduğunu ve herkesin böyle davranışlar sergilediğini gözlemleyen öğrencilerin usulsüz davranışları gerçekleştirmeye daha meyilli oldukları ortaya konmuştur.

6.3. Yöntem ve Öğitmen Etkileri

Öğretim yöntemlerinin akademik usulsüzlükle ilgili olabileceğini iddia eden çalışmalar mevcuttur (Satterlee, 2002, s. 4-6). Bu çalışmalarda genelde öğrencilerin düzeylerine uygun ödevler verilmesi, aşırı ağır ödevlerden kaçınılması gerektiği vurgulanmaktadır. Üretmeyi gerektirmeyecek, özgünlükten ve yaratıcılıktan uzak ödevler verilmesi öğrencinin sadece ilgili kaynağı bulup, rapor etmesini gerektirmektedir.

Eğitimcilerden kaynaklanan bir takım etmenler de öğrencilerin akademik usulsüzlük yapmalarını etkilemektedir. Örneğin, akademik usulsüzlüğe karşı aktif olarak ilgili olan ve öğrenciler hakkında endişe duyan eğitimcilerden ders alan öğrencilerin, bu türde davranışlara bulaşma ihtimalleri çok daha az olmaktadır (Gerdeman, 2000). Ayrıca eğitimcilerin aldığı ödevleri kontrol etmemesi, her yıl aynı ödevleri vermesi, süreç değil sonuca önem vermesi gibi nedenler de öğrencilerin akademik usulsüzlüğe daha meyilli olmalarına neden olmaktadır.

6.4. Kurumsal Politikalar

Akademik usulsüzlüğe yönelik kurumsal politikaların belirlenmesi ve belirlenen cezaların öğrencilere açık ve net bir şekilde anlatılması, bu davranışların yapılmasını azaltabilmektedir (Crown ve Spiller 1998, s. 694; McCabe, 2005, s. 29-30). Amerika Birleşik Devletleri'nde birçok üniversitede akademik dürüstlüğü koruyucu önlemler alınmış, kılavuzlar hazırlanmış ve akademik usulsüzlüğe verilen cezalar açık ve net bir biçimde yazılmıştır (Gerdeman, 2000). Benzer yaptırımların yer aldığı yönetmeliklerin hazırlanması ve akademik usulsüzlüğü öğrencilere anlatan kitapçıkların hazırlanarak bu kitapçıklarda ifade edilen yaptırımların düzenli bir biçimde uygulanması akademik usulsüzlüğü engelleyecektir.

Akademik usulsüzlük kapsamına giren davranışların sergilenmesinin sadece bireysel özelliklerden kaynaklanmaması, bu sorunla, bireyin eğitimiyle ilgilenen herkesin ortak bir mücadele politikası izlemesini gerekli kılmaktadır. Bu tür sorunların en aza indirgenebilmesi, eğitim ortamlarının güvene dayalı bir ortam olarak tasarlanması eğitimcilerin ve yöneticilerin sorumluluklarındandır (Birinci ve Odabaşı, 2006, s. 291).

7. AKADEMİK USULSÜZLÜĞÜN NEDENLERİ

Warnken’ e (2004, s. 237) göre öğrencilerin yoğun biçimde İnternet kullanımı onların bilgiye, fikir ürünlerine ve yazarlığa karşı bakış açılarında değişiklik yaratmış ve bazı olumsuz davranışların alışkanlık haline gelmesine neden olmuştur. Warnken akademik usulsüzlük ile ilgili öğrenci görüşlerinden ve usulsüzlük üzerine yapılmış olan akademik tartışmalardan yola çıkarak akademik usulsüzlüğün en belirgin nedenlerini sıralamaktadır. Her şeyden önce öğrenciler, genellikle orijinal bir kaynağı kendi dilleri ile ifade ederken veya o kaynağa uygun biçimde atıfta bulunurken sıkıntı yaşamakta ve bu sıkıntılardan kaçınma yolu olarak kaynak göstermeksizin bilgiyi kendi üretimleri gibi sunma yoluna gitmektedirler. Kaynak göstermek ve kaynakça hazırlamak genelde öğrenciler tarafından oldukça yorucu ve sınır bozucu bir aktivite olarak görülmektedir. Öğrenciler sürece çok ortaya çıkan ürüne odaklandıkları, acele ettikleri ve zaman sıkıntısı çektikleri için bu yorucu ve sınır bozucu görevden kaçma yoluna gitmektedirler (Warnken, 2004, s. 238). Buna paralel olarak eğitimcilerin öğrencilerden içlerinden geldiği gibi fikirler üretmek ve sorgulamak yerine orijinal fikirler beklemesi ürün ortaya koyma sürecini daha da sıkıcı ve stresli bir hale getirmekte, öğrenciyi usulsüzlüğün daha da içine itmektir (DeVoss ve Rosati, 2002, s. 195).

Akademik usulsüzlük türleri içerisinde yer alan grup çalışmalarının hazırlanması ve değerlendirilmesi aşamasında da farklı eğitimcilerin farklı stratejiler takip etmesi, grup çalışmasının temel niteliklerinin ve takip edilmesi gereken prosedürlerin her eğitimci tarafından tutarlı bir şekilde öğrencilere aktarılmaması, öğrencilerin üretme aşamasında birlikte mi ayrı mı çalışmaları gerektiği konusunda ikileme kalmalarına yol açmaktadır. Eğitimciler öğrencilere bireysel çalışılmak üzere ödevler verdiğinde bile öğrenciler ödevlerini arkadaşları ile paylaşarak ne yapılması gerektiği konusunda kendilerini daha güvende hissetmektedirler. Bu aşamada kurallar ile öğrencinin doğru olduğuna inandığı uygulamalar arasında bir çelişki ortaya çıkmaktadır (Warnken, 2004, s. 238).

Akademik usulsüzlüğün bir başka nedeni ise öğrencilerin üretimlerini değerli görmemeleridir. Bu da genellikle öğrencinin aldığı dersin amacına inanmaması, o dersin kendine hiçbir yarar sağlamayacağını düşünmesi ya da dersin güncel hayatla ilişkisini kuramamasından kaynaklanabilmektedir. Bu problemin üstesinden gelebilmek için öğrencilerin fikirlerine daha fazla değer verilmesi, başkalarının değil de kendi görüşünü yazan öğrencilerin cesaretlendirilmesi gerekmektedir (Isserman, 2003, s. 12-13).

İnternet kaynaklı materyallerin kaynağının öğrenciler tarafından sorgulanmaması da bir başka akademik usulsüzlük nedeni olarak sayılabilir (Warnken, 2004, s. 238). Öğrenciler, İnternet’ten temin ettikleri her türlü bilginin eşit değerinde, güvenilir, herkes tarafından erişilebilir ve kullanılabilir olduklarına inanmaktadırlar. Bu tür yanlış tutumlardan kaynaklanan usulsüzlükle mücadele edebilmek için her şeyden önce öğrencilerin bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Rebecca Moore Howard’ın (Hansen, 2003, 789) belirttiği gibi usulsüzlüğü engellemenin yolu suç üstü yapmayı kolaylaştıran bilgisayar yazılımları geliştirmek değil kaliteli bir eğitim vermektir.

8. AKADEMİK USULSÜZLÜK NASIL ÖNLENEBİLİR

İnternet'in kolaylaştırdığı akademik usulsüzlüğü geleneksel usulsüzlükten ayıran en önemli özellik, İnternet'in akademik usulsüzlüğü, özellikle de aşırı macılığı oldukça kolaylaştırmasıdır. Bu nedenle akademik usulsüzlük ile mücadele etme stratejileri geliştirme ve uygulama, bu konuyla ilgili çalışmaların en zor kısmını oluşturmaktadır. Yapılan alanyazın incelemesinde akademik usulsüzlüğün önlenmesine yönelik farklı yaklaşımlar olduğu saptanmıştır. Flynn (2003, s.439), Sheard, Markham ve Dick (2003, s.103,106-107) ve Park (2003, s.472), eğitimcilerin ve kurumların artık daha dikkatli davranarak usulsüzlük yapma eğiliminde olan öğrencilerin farkında olması gerektiğini belirtmişlerdir. Bunun en temel nedeni öğrencilerin öğrenme deneyimlerine zarar vermeden akademik usulsüzlük ile mücadele etme gayretidir. Araştırmacılar alınabilecek önlemleri kısa ve uzun vadeli olmak üzere ikiye ayırmaktadır. Kısa vadeli alınabilecek önlemler engellemeler ve cezalandırmalar iken, uzun vadeli alınabilecek önlemler ise öğrencileri bu konuda eğitmeye çalışmak ve kurumsal bazda politikalar geliştirmektir. Ayrıca akademik usulsüzlük ile mücadelede öğrencilerin usulsüzlük davranışını göstermesinde etkili olabilecek bazı faktörlerin eğitimciler tarafından bilinmesi gerekmektedir. Böylece eğitimciler usulsüzlük yapma eğiliminde olabilecek öğrencileri daha rahat öngörecektirler. Aynı şekilde yapılan incelemelerde lisans ve lisansüstü öğrenciler arasında da akademik usulsüzlüğe yönelik farklılıklar olduğu görülmektedir. Öğrenme isteği gibi öğrenci motivasyonunu sağlayan bazı faktörler ile olgunlaşma özellikle lisansüstü öğrencilerin akademik usulsüzlük yapma/yapmama durumlarını etkileyen faktörler olarak görülmektedir. Dolayısıyla lisans ve lisansüstü öğrenciler için alınacak önlemler de birbirinden farklı olmalıdır.

Flynn (2003, s.437), Sheard, Markham ve Dick (2003, s.103) ve Park (2003, s.478), kurumsal bazda alınacak önlemleri kurumun akademik dürüstlük politikasını açıklama ve vurgulama, kabul edilebilir ve edilemez davranışları belirleme, bu davranışlar sonunda çarptırılacak cezaları açıklama olarak sıralamaktadır. Bütün bu açıklamalar dönem başında öğrencilere yazılı olarak verilmeli ve gerektiğinde hatırlatmalar yapılmalıdır. Ayrıca kurumlar tarafından belirlenecek akademik usulsüzlük ile ilgili cezalar yeterince sert ve caydırıcı olmalıdır ve tespit edilen usulsüzlükler anında cezalandırılmalıdır (Ross, 2005, s.29).

Kurumların akademik usulsüzlüğe yönelik önlemleri eksiksiz olarak almasının yanı sıra uygulama boyutunda eğitimcilerin de dikkat etmesi gereken birtakım noktalar bulunmaktadır. Eğitimciler öğrencileri akademik usulsüzlüğe iten etmenleri doğru bir şekilde tespit etmeli, İnternet'teki akademik usulsüzlük ile ilgili olanakların bilincinde olarak gerekli tedbirleri almalıdırlar (Ross, 2005, s.30). Ayrıca eğitimciler, öğrencileri bilgisayarın hakim olduğu bir çağa uygun olarak yetiştirirken, onlara gelişen teknoloji ile kolaylaşan usulsüz davranışlardan ve bunların olumsuzluklarından da bahsetmelidir. Bunun yanında öğretim süreci içerisinde öğretmenlerin öğrencilere ödev verirken dikkat etmeleri gereken noktaları Austin ve Brown (1999, s.27) şu şekilde sıralamaktadır;

- 1) Genel başlıklar ödev olarak verilmemeli konular daraltılmalıdır. Ayrıca ödevler öğrencilerin İnternet'ten rahatlıkla indiremeyecekleri ya da satın alamayacakları şekilde olmalıdır.
- 2) Eğer mümkünse, ödevler sınıfta göz önünde yaptırılmalıdır.
- 3) Öğrencilerle ödevler hakkında bireysel ve ikili görüşmeler yapılmalıdır.
- 4) Öğrencilerden, web tarayıcıları ve diğer elektronik kaynaklardan yararlanabilecekleri

farklı ve özgün ödevler istenilmelidir.

- 5) Öğrencilere problem çözmelerini, analiz-sentez yapmalarını ve karar vermelerini gerektirecek ödevler verilmelidir.
- 6) Öğrencilere verilen ödevdeki bölümlere ilişkin sorular sorulmalıdır.
- 7) Öğrencilere ders notları ve taslaklara ilişkin sorular sorulmalıdır.
- 8) Çalışmada kullanılan web sayfaları ve diğer İnternet kaynaklarının kopyaları ve web adresleri istenmelidir.
- 9) Öğrencilerin sadece İnternet kaynaklarını değil derste kullanılan kitapları, materyalleri ve diğer kaynakları kullanmaları sağlanmalıdır.
- 10) Öğrencilerden ödevlerinin her aşamasında ödevleri hakkında sözlü rapor alınmalıdır.
- 11) Öğrencilere dipnot ve kaynakça konusunda belirli yönergeler verilmelidir.
- 12) Ödevler teslim edildikten sonra verilen ödevlerin bir özeti de sınıfta yazılı olarak istenmelidir.
- 13) Öğrencilerin usulsüzlük yapıp yapmadıklarını kontrol için CD-ROM taraması yapılmalı ve online kitapçevleri yardımıyla belirtilen kaynakların tarihlerinin doğru olup olmadığı kontrol edilmelidir.
- 14) Arama motorları kullanılarak anahtar kelimelerle arama yapılmalı, aşırıcaılığı tespit etmeye yardımcı olabilecek IntegriGuard ve EVE (Essay Verification Engine) gibi yazılımlar ve web hizmetleri kullanılmalıdır.

Akademik usulsüzlüğün önlenmesinde sadece eğitimcilerin veya sadece kurumların bireysel önlemler almaları yeterli değildir. Etkili sonuç için eğitimciler ile kurumun birlikte işbirliği önem taşımaktadır. Kurumsal politikalar eğitimcilerin akademik usulsüzlüğe yönelik uygulayacağı stratejileri destekler biçimde olmalıdır. Buna ek olarak eğitimciler belirlenen kurumsal politikaların işlevliliğini artıracak çalışmalarda bulunmalıdır. Böylelikle İnternet’le kolaylaşan akademik usulsüzlüğün önlenmesi büyük ölçüde sağlanmış olacaktır.

9. SONUÇ

Yapılan alanyazın incelemesinde akademik usulsüzlük ile ilgili pek çok çalışma olduğu görülmüştür. Bu çalışmalarda akademik usulsüzlüğün yeni bir kavram olmadığı, çok eski zamanlardan günümüze kadar uzanan bir tarihinin olduğu, eğitimcilerin ve kurumların akademik usulsüzlükle sürekli mücadele etmeye çalıştığı görülmüştür. Bu çalışmaların çoğunluğu yabancı kaynaklı çalışmalardır. Ülkemizde ise akademik usulsüzlük ile ilgili çalışmalar olmakla birlikte İnternet’le kolaylaşan akademik usulsüzlük ile ilgili daha önce yapılmış bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Yapılan incelemelerde İnternet’in akademik usulsüzlüğü tetikleyip, yaygınlaştırdığı ve kolaylaştırdığı görülmektedir. Bu nedenle akademik usulsüzlük geçmişe oranla şekil değiştirmiştir. Bu şekil değişikliği öğrencilerin taşeron sitelere ödev yaptırılmalarını, İnternet’te yayınlanan başkasına ait çalışmayı kopyalayıp kendisininmiş gibi göstermelerini, yapılan

çalışmaları kaynak göstermeksizin kullanmalarını, e-posta, sohbet, forum gibi İnternet kaynakları yardımıyla usulsüzlük yapılmalarını kapsamaktadır. Bunun sonucu olarak günümüzde İnternet’le kolaylaşan akademik usulsüzlük alışıla gelmiş olan akademik usulsüzlüğün bir parçası haline gelmiştir.

Değişen akademik usulsüzlük kavramıyla birlikte akademik usulsüzlükle mücadele yöntemleri de değişmiştir. Özellikle İnternet’le kolaylaşan akademik usulsüzlükle mücadele etmek hem kurumsal hem de eğitimciler açısından oldukça önemli bir durumdur. Bunun en temel nedeni öğrencilerin öğrenme deneyimlerine zarar vermeden akademik usulsüzlük ile mücadele etme gayretidir. İnternet’le kolaylaşan akademik usulsüzlükle ilgili mücadele yöntemleri kurumlara ve eğitimcilere yönelik olmalıdır. Alınacak önlemler hem kurumsal politikaları hem de eğitimcilerin uygulama sırasında alabilecekleri önlemleri içermelidir. Ayrıca eğitimciler akademik usulsüzlük yapma eğiliminde olan öğrencileri belirlemek için öğrencilerin akademik usulsüzlük yapmasını etkileyen etmenler konusunda gerekli bilgiye sahip olmalıdır.

Sonuç olarak her türlü akademik usulsüzlükle tam olarak mücadele edebilmek için eğitimcilerin ve öğrencilerin yeterli etik eğitimi almaları faydalı olacaktır. Bu konudaki gerekli düzenlemelerin de kurumlar tarafından yapılması oldukça önemlidir. Bu bağlamda İnternet’in kolaylaştırdığı akademik usulsüzlüğe daha fazla önem verilmesi gerektiği ve bu alanda yapılacak daha fazla akademik çalışmanın, sorunların tespiti ve çözümlerin genişletilmesi açısından alana katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Antion, D. L., ve Michael, W. B. (1983).** Short-Term Predictive Validity of Demographic, Affective, Personal, and Cognitive Variables in Relation to Two Criterion Measures of Cheating Behaviors. *Educational and Psychological Measurement* 43, 467-482.
- Austin, M. J. ve Brown, L. D. (1999).** Internet Plagiarism: Developing Strategies to Curb Student Academic Dishonesty. *The Internet and Higher Education* 2(1), 21-33.
- BEK, (2003).** Bilim Etiği Kılavuzu. Anadolu Üniversitesi: Eskişehir. <http://www.anadolu.edu.tr/tr/bilimsel/bek.pdf> (Erişim tarihi: 07.07.2006).
- Birinci, G. ve Odabaşı, H. F. (2006).** Akademik Çalışmalarda İnternet Kullanımı: Etik Bunun Neresinde?. VI. International Educational Technology Conference 1, 289-295. Gazimağusa, KKTC, 19-21 Nisan 2006 .
- Bricault, D. (1998).** Legal Aspects of Academic Dishonesty: Policies, Perceptions, and Realities. North Park University. <http://www.npcts.edu/esl/dishnst.html> (Erişim tarihi: 07.07.2006).

- Carey, S. F. (2003).** Combating Plagiarism. Phi Delta Kappa Fastbacks, 514, 7-32.
- Crawford A. ve Juday K. (1999).** Academic Dishonesty and Internet Use at UNC. http://www.unc.edu/~bmize/teaching/english_12/academic_dishonesty/crawford&juday.html (Erişim tarihi: 07.07.2006).
- Crown, D. F., ve Spiller, M. S. (1998).** Learning From the Literature on Collegiate Cheating: A Review of Empirical Research. *Journal of Business Ethics* 17, 683-700.
- DeVoss, D. ve Rosati, A. (2002).** It Wasn't Me, Was It?: Plagiarism and the Web. *Computers and Composition*, 19, 191-203.
- Ercegovac Z. ve Richardson, J. V. (2004).** Academic Dishonesty, Plagiarism Included, in the Digital Age: A Literature Review. *College & Research Libraries*, 65, 4. <http://www.ala.org/ala/acrl/acrlpubs/crljournal/crl2004/july/ercegovac.pdf> (Erişim Tarihi: 07.07.2006).
- Flynn R. S. (2003).** Confronting Academic Dishonesty In The Accounting Classroom: A Cultural Experience, *Accounting Education*, 12(4), 437-439.
- Gerdeman, D. R. (2000).** Academic Dishonesty and the Community College. ERIC Clearinghouse for Community Colleges Los Angeles CA (ED447840).
- Hansen, B. (2003).** Combating Plagiarism. *CQ Researcher*, 13(32), 773-796. <http://www.cqpress.com/docs/Combating%20Plagiarism.pdf> (Erişim tarihi: 07.07.2006).
- Houghton, P. M. ve Heberling, M. E. (2006).** Academic Dishonesty and the World Wide Web. *Student Affairs Online*, 7(1). <http://studentaffairs.com/ejournal/winter%5F2006/AcademicDishonesty.html> (Erişim tarihi: 26.04.2006).
- Isserman, M. (2003).** Plagiarism: A Lie of the Mind. *Chronicle of Higher Education*. 39, B12-B13.
- Kibler, W. L. (1993).** Academic dishonesty: A student development dilemma. *NASPA Journal* 30, 252-267.
- Koch, K. (2000).** Cheating in Schools. *CQ Researcher*. 10(32). <http://www.english.lsu.edu/dept/fac/instr/cpethke/1001/cheating.doc> (Erişim tarihi: 07.07.2006).
- Lambert, E., Hogan N. L. ve Barton S. M. (2003).** Collegiate Academic Dishonesty Revisited: What Have They Done, How Often Have They Done It, Who Does It, And Why Did They Do It?. *Electronic Journal of Sociology* 7. http://www.sociology.org/content/vol7.4/lambert_etal.html (Erişim tarihi: 07.07.2006).

- Lathrop, A. ve Foss K.. (2000).** Student Cheating and Plagiarism in the Internet Era: A Wake-Up Call. Englewood: CO: Libraries Unlimited A Division of Greenwood Publishing Group Inc.
- McCabe, D. L. (2005).** It takes a village: Academic dishonesty. Liberal Education.
- McCabe, D. L., ve Trevino, L. K. (1993).** Honor codes and other contextual influences. Journal of Higher Education 64, 522-538.
- McCabe, D. L., ve Trevino, L. K. (1996).** What We Know About Cheating in College: Longitudinal Trends and Recent Developments 28(1), 28-33 (EJ520088).
- McCabe, D. L., ve Trevino, L. K. (1997).** Individual and Contextual Influences on Academic Dishonesty: A Multi-Campus Investigation. Research in Higher Education 38(3), 379-396.
- McCabe, D.L., Trevino, L.K. ve Butterfield K. D. (1999).** Academic Integrity in Honor Code and Non-Honor Code Environments: A Qualitative Investigation. The Journal of Higher Education 70(2), 211-234.
- McKenzie, J. (1998).** The New Plagiarism: Seven Antidotes to Prevent Highway Robbery in the Electronic Age. Educational Technology Journal. <http://www.fno.org/may98/cov98may.html> (Erişim tarihi: 07.07.2006).
- McMurtry, K. (2001).** E-cheating: Combating a 21st Century Challenge. T.H.E. Journal 29. 36-38, 40-41. http://www.thejournal.com/articles/15675_5 (Erişim tarihi: 07.07.2006).
- Park, C. (2003).** In Other (People's) Words: Plagiarism By University Students-Literature And Lessons. Assessment & Evaluation in Higher Education 28(5).
- Pearson, M. C. (2001).** Download. Steal. Copy. Cheating at the University. The Daily Pennsylvanian. http://www.dailypennsylvanian.com/vnews/display.v/ART/2001/11/27/3c03502bad345?in_archive=1 (Erişim tarihi: 07.07.2006).
- Priyanka, P. (2003).** Plagiarism in the New Age. Internet Health 2(4). <http://www.asmj.netfirms.com/article0803.html> (Erişim tarihi: 07.07.2006).
- Renard, L. (2000).** Cut and Paste 101: Plagiarism and the Net. Educational Leadership 57(4), 38-42.

- Roberts, P., Anderson, J. ve Yanish, P. (1997).** Academic Misconduct: Where Do We Start?. Annual Conference of the Northern Rocky Mountain Educational Research Association, Jackson, WY. ERIC Report No.: ED415 780. http://eric.ed.gov/ERIC-Docs/data/ericdocs2/content_storage_01/0000000b/80/24/35/ec.pdf (Erişim tarihi: 07.07.2006).
- Ross, K. A. (2005).** Academic Dishonesty and the Internet. *Communications Of The ACM* 48(10), 29-31.
- Satterlee, A. G. (2002).** Academic Dishonesty Among Students: Consequences and Interventions. ERIC Clearinghouse for Community Colleges Los Angeles CA (ED469468).
- Scanlon, P. M. ve Neumann, D. R. (2002).** Internet Plagiarism Among College Students. *Journal of College Student Development*. http://www.findarticles.com/p/articles/mi_qa3752/is_200205/ai_n9081221 (Erişim tarihi: 07.07.2006).
- Sheard J., Markham S. ve Dick, M. (2003).** Investigating Differences in Cheating Behaviors of IT Undergraduate and Graduate Students: The Maturity And Motivation Factors. *Higher Education Research & Development* 22(1).
- Stearns L. (1998).** Copy Wrong: Plagiarism, Process, Property, and the Law. Perspectives on Plagiarism and Intellectual Property in a Postmodern World. s. 5-17 ed. Lise Buranen and Alice M. Roy (New York: State Univ. of New York Pr., 1998).
- Szabo, A. ve Underwood, J. (2004).** Cybercheats, Is Information and Communication Technology Fuelling Academic Dishonesty?. *Active Learning in Higher Education*. 5(2), 180–199.
- TÜBİTAK, (2006).** Bilimsel Dergilere Gönderilen Makalelerde Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar. Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu. <http://journals.tubitak.gov.tr/genel/brosur.pdf> (Erişim tarihi: 07.07.2006).
- Underwood, J. ve Szabo, A. (2003).** Academic Offences and e-learning: Individual Propensities in Cheating. *British Journal of Educational Technology* 34(4), 467–477.
- Vartiainen, T. ve Siponen, M. T. (2002).** A Study of Moral Problems in Computer Usage and Its Implications for Computer Ethics Education. Proceedings of the Sixth Pacific Asia Conference on Information Systems (PACIS-2002). <http://www.pacis-net.org/file/2002/049.PDF> (Erişim tarihi: 14.06.2006).

- Von Dran, G. M., Callahan, E. S., ve Taylor, H. V. (2001).** Can Students' Academic Integrity be Improved? Attitudes and Behaviors Before and After Implementation of an Academic Integrity Policy. *Teaching Business Ethics* 5, 35-58.
- Warnken, P. (2004).** Academic Original Sin: Plagiarism, the Internet, and Librarians. *The Journal of Academic Librarianship* 30(3), 237-242.
- Whitley, B.E., Jr. (1998).** Factors Associated With Cheating Among College Students: A Review. *Research in Higher Education* 39(3), 235-274.
- Whitley, B.E., Jr. ve Spiegel, P.K. (2002).** *Academic Dishonesty*. Mahwah, NJ, USA: Lawrence Erlbaum Associates, Incorporated. <http://site.ebrary.com/lib/anadolu/Doc?id=10084712&ppg=15> (Erişim tarihi: 07.07.2006).
- Zack, I. (1998).** The Latest Academic Vice: Computer-Assisted Cheating. *The New York Times*. <http://www.nytimes.com/library/tech/98/09/biztech/articles/16computer-cheating.html> (Erişim tarihi: 07.07.2006).